

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRA: egy évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egyetemi tagok egész évre 8 K, tisztek, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a köziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Közléseket vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magánhirdetések négyzet om. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyit-tár so a K. D. J. elöre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osek- és kléring 10,489. szám

Válaszfalak leomlása.

(t. l.) Csakugyan az volt! Válaszfalak leomlásának, osztályok és érdekek összesimulásának, egymás megértésének előkészítője, létrehozója volt a székelyudvarhelyi Polgári Önképző- és Segélyező-egylet vasárnapi választása. S éppen ezért mi, a kik minden mellékgondolat nélkül, ennek a napnak főképpen ezt a messze kiható jelentőségét látjuk, örömmel üdvözljük a megerősödés felé haladó, öntudatos utján ezt az életrevaló egyesületet. Üdvözljük nemcsak azért a szerencsés ösztönért, mellyel a saját boldogulásánál leginkább célhoz vezető utat és módot felismerte, hanem főképpen azért a nagyfokú szellemi előkelőségért és kicsinyeskedést távol tartani tudó méltányos felfogásáért, mellyel bizonyos elöitéleteken fölül emelkedve, maga szolgáltatott jó példát a társadalmi osztályok áldatlan széttagoltságának az elenyésztetésére. Annak a társadalmi széttagoltságnak, mely különösen nálunk annyi meddő küzdelemnek, káros visszahatásnak szülőoka volt.

Ha a polgári egylet mostani választásával a saját fejlődésének és megerősödésének újabb alapjait rakta le, az első sorban a saját szerencséje. Használt vele közvetve, természetesen, az egész társadalomnak is. Hanem, a választás tényén kívül, maga az itt megnyilvánult helyes felfogás, haladott szellem olyan általános jellegű példaadás, hogy mindenki számára hasznos tanulsággal és örömmel észlelendő társadalmi jelenséggül kell szolgálnia.

Megmutatták itt városunk polgárai és különösen iparos polgárai (a kik legnagyobb részben az egyletet alkotják), hogy nem akarnak mereven elzárkózott testületként a haladással és a többi összes társadalmi osztályok, egymás megértésén alapuló, együttműködésével szembe helyezkedni. Mi és velünk együtt mindazok, akik az egész magyar társadalom egységét, egymás jelentőségének méltányoló fölismerését óhajtottuk mindig, ezt a jelenséget kétszeres örömmel állapítjuk meg.

Volt idő, mikor az egyes társadalmi osztályok egymással a legélesebb ellentétben állottak. Sőt előfordult, hogy ez osztályokon belül maguk az iparosok egymás közt, mint a különböző foglalkozású céhek tag-

jai, a legádázabb küzdelmeket folytatták. Hanem ez a középkorban történt, ma pedig már a huszadik században élünk s a haladás, ime örvendetesen szembeötlő.

Ma már a különböző társadalmi osztályok egymás megbecsülése és megértése felé közelednek mindenfelé. Kezdek mindenfelé felismerni, hogy a társadalomban minden foglalkozási ágban, osztálynak megvan a maga hasznos helye, jelentősége. A társadalmi élet ugy tekinthető, mint egy hatalmas és bonyolult szerkezetű, nagy gépezet, a melynek minden részében pontosan és összeilleszkedve kell együttműködni. És ennek a gépezetnek egy — habár csak a legjelentéktelenebbnek látszó — részét sem szabad kicsinyelni. Ha akármelyik ilyen kis rész hibás, az együttműködésből hosszabb időre kiesik, az egész gépezet járása kétségessé válik, megáll!

Ennek az olyannyira hasznos és szükséges együttműködésnek a lehetősége első sorban éppen ennek a szükségszerűségnek a felismerésén, belátásán fordul meg. S kell, hogy legyenek, akik e törekvésnek az utját előkészítik, mintegy áthidalják. A minél gyakoribb kölcsönös érintkezés, az egymás foglalkozása iránt való érdeklődés a legalkalmasabb eszközök ennek a célnak az eléréséhez. Meg kell egymást ismernünk, hogy egymást méltányolhassuk, megbecsülhessük. Csak így válhatik az egész társadalom működése céltudatosná és előrehaladó irányúvá.

Ezt a célt, az egymás közti különbségek áthidalását törekedett az egylet néhai vezére, buzgalkodó, tevékeny elnöke Solymossy Endre is minden erejével megvalósítani. Ezért teremtette meg, az azóta mindinkább népszerűvé váló szabad lyceumi előadásokat.

Ezek által akarta az iparos osztály szellemi színvonalát is a tisztán értelmi foglalkozású osztályok szellemi színvonaláig emelni, azzal egyöntetűvé tenni. Hogy mekkorra sikerrel, mutatja a polgárság mostani, nagy öntudatoságra és méltányos szellemre valló választási ténykedése is.

De ez a választás egyszersmint a cél közelebbi elérésére is eszközül szolgál. Az új elnök egyéniségében kell látnunk, az osztályok közötti áthidaló törekvések igazi megszemélyesítőjét, s főképpen ez az — ismételjük — a miért a vásár-

napi választás eredményét üdvözljük. Egy igazi uriember, magas állású férfi, aki az ipari ügyek iránt is mindenkor nagy érdeklődést, hozzáértést és jóindulatot tanusított! Tőle, azonkívül, hogy az értelmiségi osztálynak az iparosság megbecsülésére kitünő példaadást mutat, az iparos osztály is érdekeinek nagyfokú és jelentékeny előmozdítását várhatja. Viszont az iparos osztály is szemmel láthatóan bebizonyította, hogy nem akar magába zárkózni, az értelmi foglalkozású osztályokkal való őszinte együttműködéstől visszahúzódni. S ezt most tette először teljes mértékben! A Solymossy Endre működése más szempont alá esik. Neki kivételes helyzete volt. Ő egész életén át az ipari kérdésekkel kiválóan foglalkozott, a polgári egylet megalkotásában is a legfőbb szerep az övé volt. A követett irány állandó jellegét igazán csak most lehet megállapítani!

Már most nincs más hátra: ezen a megkezdett uton folytatást előre haladni. Nem szabad megengedni, hogy a létrejött szép egyetértés szellemi vagy anyagi érdekek előtérbe tolása által elhomályosíttassék. Ezért nem szabad megengedni azt sem, hogy a politika az egylet falai közé betolakodjék. Az itteni együttműködés — mint székfoglaló szavaiban az új elnök is szépen kifejezte — kifelé a politika terén is hozhat létre egyetértést. Kell is, hogy létrehozzon. De azért maga a közvetlen politizálás csak maradjon a falakon kívül! Ez az egyletnek célja sem lehet, de meg — miután több száz embernek még sem lehet mindig minden téren egy véleménye — végül csak széthuzást hozna létre.

Pedig mi és velünk még sokan, a legutóbbi eseményeknek éppen, mint a válaszfalak leomlásának örvendettünk!

Új magyar alkotmányt. Amerikai magyar hangok.

Királyi jogok: kötelességek nélkül.

Igen komoly, érdekes és sok tekintetben bizony találó fejtegetéseket olvasunk a „Szabadság” című, tekintélyes amerikai magyar napilapban. E cikkely teljes komolysággal és hazánk alárendeltsége miatt, talán nem is ok nélkül hangsúlyozott erővel nyilatkozik ilyenképp:

A Magyarországon uralkodó tartományi állapotokat, a következő

egyszerű mondással lehetne legtalálébban jellemezni és meghatározni

A magyar királynak csak jogai vannak, a magyar nemzetnek viszont csak kötelességei.

Mindaz, ami ezen a mondáson kívül esik: parlament, alkotmány, törvény, jog, igazság, nemzet: mindaz csak mellékes részlet, görög tűz, dekoráció, szemfényvesztés.

Ha az ezeréves magyar alkotmány — amelylyel Isten tudja miért: olyan nagyra vagyunk — csupán az az egyetlen szépség hibája volna, hogy a királynak szentesítési joga van, szentesítési kötelezettség nélkül: már ez az egy pont is elég volna arra, hogy az egész nemzet, mint egy ember, követelje ennek a sérelmes pontnak az eltörlését.

Mert csupán ez az egyetlen körülmény, hogy a királynak a szentesítés csak joga, de egyáltalán nem kötelessége is: már egyszer és mindenkorra lehetetlenné teszi, hogy a nemzet szabadon rendelkezessék sorsa felett.

Ha a magyar király még egyáltalán nem volna osztrák császár is, aki születésénél és a megszentelt hagyományoknál fogva szívesen lélekkel Ausztriához vonzódik: a magyar alkotmányban ez a vérszótja távolról sem volna olyan veszedelmes a magyar nemzetre, mint a milyen veszedelmes jelenleg a magyar nemzetre.

Mert egy igazi nemzeti király, a kinek dinasztiaja vér a nemzet véréből, akinek dinasztiaja csupán magára a nemzetre támaszkodhat: és a kinek a dinasztiaját az együtt élésnek s az együttes boldogulásnak ezer és ezer érzelmi szála fűzi a nemzethez: az ilyen igazi nemzeti dinasztia sohasem, vagy csakis a legvégső esetben kísérel meg, hogy a kezébe adott rendkívüli hatalommal magát a nemzetet sebezze meg.

Magyarországon ellenben ez a királyi szokás már valósággal rendszeré vált, úgy hogy a király már évtizedek óta a legnagyobb könyedséggel és a legkisebb lelki aggodalmak nélkül gyakorolja.

Az alkotmány értelmében például, az összes törvényeket a magyar országgyűlés alkotja meg. A törvények szövegezésére a nemzetet kívül senkinek, legkevésbé pedig a királynak van beleszólási joga. A királyé csupán a szentesítési jog.

Ezzel szemben mi a valóság?

Magyarországon egyetlen jelentősebb törvényt sem lehet anélkül hozni, hogy annak előterjesztéséhez a király előzetes beleegyezését ne kérnék ki. Ellenben Magyarországon egyetlen olyan jelentősebb törvényt sem hoznak, a melyre nézve a nemzetet előzetesen megkérdeznék.

A szentesítési kötelezettség nélküli szentesítési jog azonban még nem az egyedüli sebezhető pontja a magyar alkotmánynak.

Ezen kívül még egész sora van az olyan ugynevezett „felségjogoknak”, melyek a magyar nemzet erejét megbénítják, szabadságát megnyirbálják, jelenét, jövőjét megnyomorítják.

Ilyen országrontók és nemzetnyomorítók többek között a következő „felségjogok”:

1. A király a legfőbb hadur, a ki korlátlanul rendelkezhet a hadsereg-

gel és a ki a hadsereget egyszerűen a maga tulajdonának tekinti.

2. A király bármikor elnapholhatja vagy feloszlathatja az országgyűlést.

3. A király tetszés szerinti egyéneket nevezhet ki kormányra és a kormányt — ha az egész nemzet kívánna is a megtartását — bármely pilanatban felmentheti.

4. A királynak korlátlan hadüzenési joga van: és akkor kényszerítheti bele a nemzetet bármely végzetes külföldi háborúba, amikor éppen kedve tartja.

5. A király bizonyos esetekben, bizonyos ellenállások megfékezésére teljhatalmu királyi biztosokat küldhet ki (igaz, hogy ez nincs törvénybe iktatva, de azért a négy év előtti nagy nemzeti ellenállás idején is volt ilyen kiküldetés), akinek rendelkezésére áll az összes fegyveres erő és hatásköre sokkal nagyobb még a törvényes kormány hatáskörénél is.

Ugy véljük, hogy a „felségjogok“ gyöngyszemeiből elég már ennyit is felsorolni. Ezekből a pontokból mindenki, még a legtájékozatlanabb laikusok is meggyőződhetnek, hogy az ugynevezett felségjogok a legsötétebb és legveszedelmezőbb abszolutizmust jelentik, melyek segítségével az országot állandó nyomorban lehet tartani: sőt adott körülmények között végromlásba is lehet dönteni.

Mindezek után csak ismételtük azt, amit már két ízben is sürgöttünk, ajánlottunk és hangsúlyoztunk e rovatban: hogy a magyar nemzet dobjon félre minden kicsinyes pártérdeket, dobjon sutba minden kicsinyes politikai programot, szakítson egyszerűen mindenféle apró-cseprő alkotmányosdi játékkal: és tömörüljön községi módjára ezen egyetlen, de minden másnál nagyobb és minden más programot felölelő jelszó körül:

Uj magyar alkotmányt!

— **Községi költségvetések.** A községi költségvetéshez szükséges nyomtatványok megfelelő mintákban Betegh Pál könyvnyomtató- és könyvkötő intézetében kaphatók Székelyudvarhely.

Tárca.

LEVELEK.

A jó Isten tudja,
Hányszor olvasom,
Tán nem is olvasom,
Csak kezemben tartom;
Megnézem egyenként
Mindenik betűjét
S megáldom ezerszer
Íróját, küldőjét. —

„Érik már az eper,
A barack, a málna;
Kivirult a kertnek
Minden kis virága.
Az öreg fán is már
A körte megérett,
Le kellene szedni,
— De megvárunk téged.“

„Mi szép lett a lugas!...
Középen az asztal,
Körül beültetve
Illatos ciprussal;
És az ösvény szélén
— Ez a te virágod —
A kék buzavirág...
— Node majd meglátod.“

Gyere hát! — Mikor jössz?
Minden percben várunk,
Amig itthon nem léssz,
Nem is lesz nyár nálunk.
— Már öregek vagyunk...
S a virágos kertbe
Mellénk... vagy... helyettünk
Fiatalt is kéne.“

A Polgári Önképző- és Segélyező-egylet közgyűlése.

Alapítvány Solymossy Endre emlékére.

A főispán az új elnök.

A székelyudvarhelyi Polgári Önképző- és Segélyező-egyletnek f. hó 18-án, vasárnap, nagy napja volt. E napon d. u. 2 órakor tartotta ugyanis e derék törekvésű és tekintélyes egyesület rendes évi közgyűlését, melyet a különböző jelentések meghallgatásán és elfogadásán kívül főképpen két körülmény tett nevezetessé. Ezek: Solymossy Endre, az egylet jövőbe látó szervezője, áldozatra kész istápolója, leglelkesebb tagja és elnöke emlékeztetének megörökítése s egyuttal az ő — szinte pótolhatatlan helyének teljesen méltó egyéniséggel való betöltése voltak.

Az egylet e két feladatát megfelelő komolysággal, szerencsés tapintattal — de ezek mellett erős lelkesedéssel is — oldotta meg. Helyisége, a régi városházának nagyterme rég látott falai közt még ennyi embert (hacsak nem valami kedélyes multság volt ott) mint vasárnap. Megjelent ott kivétel nélkül az egylet majdnem valamennyi tagja.

Bartók István alelnök megnyitó szavaiban természetesen, megkapó közvetlenséggel fejezte ki annak a csapásnak a nagyságát, mely Solymossy Endre halálával az Önképző- és Segélyezőegyletet s a város egész polgárságát sújtotta.

Elsirattuk — szökött — megkönynyeztük őt temetése alkalmával s könnyeztük őt azóta is valahányszor ketten-hárman összejövünk. És valóban a keresetlen megemlékezés többi részében is annak a szeretetnek és ragaszkodásnak a könnyei csillogtak, melyeket csak azokért hullatunk, akik egyéniségüket buz-

góságukkal és jóságukkal bennünk örökre emlékeztetéssé tették. Ezután az elnök az egyesület tagjait egymás megértésére s a jóakaratu együtt működésre buzdítva a gyűlést megnyitotta. Indítványára a közgyűlés Solymossy emléket jegyzőkönyvben örökíteti meg.

Csillag József titkár, majd Fischer Ferenc pénztáros, az egylet egy évi működéséről és vagyoni állásáról terjesztették elő gondosan összeállított jelentéseiket, melyeket helyesléssel tudomásul vettek. Ezek szerint az egyesületnek a múlt évben 291 tagja volt, segélyezésekre, gyógyításokra 164 K 55 fillért fordítottak. Az egyesület az őszi és téli időszakban több fillérestélyt rendezett, melyeken kiváló műkedvelők vettek részt. E fillérestélyek jövedelme 616 K 22 f, az ezenkívül rendezett egy színelőadás, egy szüreti-multság és egy álarcos-estély tiszta jövedelme 766 K 72 f volt.

Az egyesület életében kiváló figyelmet érdemelnek a téli időszakban tartani szokott lyceumi előadások, a melyeknek rendszeresítésén néhai Solymossy Endre buzgolkodott sokat. Az 1908. év telén összesen 12 ilyen előadás volt, melyeken átlag 150—200 hallgató előtt hozzáértő szakemberek értekeztek, hasznos és érdekes tárgyakról.

Az egyesület vagyona a bemutatott és jóváhagyott számadások szerint az 1908. év végén 12361 K 41 f értéket képviselt.

A jelentés még köszönettel emlékezett meg Ugron Ákos főispánról, a ki az egylet ügyei iránt mindig jóindulatot tanusított és a „Székely-Udvarhely“-ről is, mely az egylet életének nevezetesebb mozzanatait mindig figyelemmel kísérte és támogatta.

Elfogadták a Csillag József által beterjesztett költségelirányzatot is, összesen 3795 K 76 f bevétellel s ugyanannyi kiadással. Elhatározták továbbá, Gyerkes Mihály indítványa folytán, hogy Solymossy Endre emlékére alapítványt tesznek, melynek kamatait jó előmenetelű, helybeli iparos tanulók jutalmazására fogják fordítani. Az összeg meghatározásával és az alapító-oklevél megszerkesztésével a választmányt bízták meg. Meg fogják festetni Solymossy arcképét is. Elhatározták még az alapszabályok átdolgozását is.

Ezek után az alelnök a maga és a tisztviselők lemondását benyújtotta. Az új választás tartamára korelnöknek Vajda Ferencet ajánlja.

A közgyűlés ezután egyhangú lelkesedéssel az egyesület elnökévé Ugron Ákos főispánt kiáltotta ki. A tisztviselők és választmányi tagok nagy része a régi maradt. Az egyesület ügyésze Válcsik Ferenc dr lett. A választás a szó teljes értelmében egyhangú volt. Az összes jelenlevők arcán meglátszott az a határozott tudatosság, hogy a mikor az egyesület elnöke gyanánt, Ugron Ákost élteti, az egyesület javára cselekszik s annak erőteljes fejlődését, biztos jövőjét készíti elő. Az új elnök meghívására egy küldöttség ment, melynek tagjai: Bartók István, Betegh Pál, Benedek Géza, Csillag József, Fischer Ferenc, Gyerkes Mihály, Hodor Károly, Kassay Gyula, Péter József és Vladár Ferenc voltak. A főispánt megjelenésekor riadó

éljenzés fogadta. Vajda Ferenc pedig meleg szavakkal üdvözölte, kifejezve azt a bizalmat, mely a polgárságot a választásnál vezérelte.

A főispán megválasztását megköszönve, kijelentette, hogy az egyesület ügyeit teljes odaadással akarja elősegíteni. Együtt érez e város polgáraival, e szűkebb haza minden polgárával. Óhajtaná, hogy az elmúlt évek kedvező ipari-helyzete ismét helyre álljon. Ezt egyetértés, bizalom és szeretet által érhetjük el. Ő teljes erejével és hatalmával e célt fogja előmozdítani s ennek érdekében minden egyest jogos kívánságában támogatni fog. A kör tagjai is tartsanak össze, mert a haza sorsa válságos állapotban van s ilyenkor a politikai egyetértésre is szükség van.

A közgyűlés ezután az új elnök lelkes éltetése mellett véget ért.

HIREK.

— **M. t. Olvasóinkhoz.** A »Székely-Udvarhely« c. hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap megjelenő politikai lap tizenötödik évfolyamának második felére előfizetést nyitottunk. M. t. olvasóinkat arra kérjük, hogy előfizetésüket minél előbb megújítani sziveskedjenek.

Uj program hirdetését fölöslegesnek tartjuk. Politikai hitvallásunk kezdettől fogva függetlenségi és 48-as Kossuth-párti volt. Jövőre is az marad. Ezért küzdöttünk az utóbbi nemzeti ellenállás idején oly eredménynyel, hogy vármegyénk összes választókerületeiben függetlenségi és 48-as képviselőink vannak. Székely testvéreink pedig vármegyeszerte átértik és átérzik immár, hogy magyar hazánk minden polgára csakis úgy boldogulhat, ha önálló, független és szabad lehet ez az ország.

Vezércikkeink nagyrészt: P. Ábrahám Dezső, Beck Lajos, Burgján Aladár, Buza Barna, Dencz Ákos, Fenyvesi Soma, Gotthárd Sándor, Gyarmathy Dezső, Kálosi József, Lázár Pál, Mérey Lajos, Nagy Emil, Ugron Gábor, Zakariás János országgyűlési képviselők és más fővárosi s helyi írók tollából közölhetők.

Politikai értesítéseinket pedig a legautentikusabb forrásból, mindig kiforrott, biztos adatok szerint hozhattuk.

Tetemes anyagi és szellemi áldozatot követel egy ily tömören összeállított, a legaprólékosabb dolgokra is figyelmet fordító ujság hetenként kétszer való megszerkesztése és kiadása. Aki ezt behatóbban vizsgálja és átérteni tudja, méltányolni mindenesetre csak az képes.

Mi azonban másfél évtizeden át a legnagyobb áldozatokat is meghoztuk abbéli reményünkben, hogy a m. t. olvasók ezt előbb-utóbb méltányolni fogják s a »Székely-Udvarhely«-t, mint e vármegye egyedüli 48-as függetlenségi politikai lapját a megérdemelt támogatásban részesítik.

Ezzel a reménységgel, székely hazafias bizalommal ajánljuk lapunkat a m. t. olvasóközönség jóindulatu pártolásába s kérjük az előfizetések megújítását, melynek könnyítésére díjmentes postatakarékpénztári befizetési lapokat mellékelünk.

Teljes tisztelettel:
a »SZÉKELY-UDVARHELY«
szerkesztősege és kiadóhivatala.

Szegény öreg apám
Hányszor irta már le,
Amig édes anyám
Könnyezett mellette!
S hányszor olvasták rá
Ugyanazt a választ:
„Megyek jó szülőim,
— Csak még egy vizsgámat!“

„Csak még egy vizsgámat,
Csak ezt az „utolsót“!
S megyek — de várjanak:
Még egy év nem oly sok!
Aztán a kis kertben
Együtt leszünk végig...
— De éd's jó szülőim,
Még csupán egy évig!“

Hanem, jó öregek,
Most már nem azt írom;
Annyi álnokságot
A levélpapírom,
Annyi hazugságot
Többé el sem birna...
Most már haza megyek,
Uccse — jövő nyárra.

S akkor ott maradok
Anyám s apám mellett;
Együtt gondolunk majd
A virágos kertet,
A kis asztal köré
Hárman... négyen... s talán...
— Szóval majd mind együtt
[leszünk]

Édes anyám, apám.

(Kolozsvár.) Osváth Árpád

— **Kinevezés.** Udvarhelyvármegye főispánja, az alispán előterjesztésére az udvarhelyi járásba Mózer István eddigi munkafelügyelőt járási utmesterré nevezte ki.

— **Az 1910 évi képviselő választók névjegyzékének összeállítása** tárgyában Udvarhelyvármegye alispánja a következő hirdetményt teszi közzé: 19—1909. kpv. szám. Hirdetmény. Udvarhelymegye központi választmánya az országgyűlési képviselőválasztások 1910. évre szóló ideiglenes névjegyzékéhez beadott felszólalásokat és észrevételeket folyó hó 19-én tartott ülésében tárgyalás alá vette, s ezekre vonatkozó határozatait meghozta. Azzal a figyelemzetéssel közlöm ezt, hogy a hozott határozatokat folyó hó 20-ától 30-áig a választmány a törvényhatóság levéltárában közszemlére kitévette, s ott azokat az érdekeltek megtekinthetik. A közzétételt követő 10 nap alatt aztán joguk van az érdekelteknek, hogy a sérelmesnek vélt határozatok ellen föllebbezést éljenek, mely föllebbezést a m. kir. kúriához címezve, a központi választmány elnökénél kell benyújtaniok. A központi választmány nevében, Székelyudvarhelyt, 1909. évi július hó 19-én. alispán elnök h. Dr. Paál főjegyző.

— **A segesvári Petőfi-ünnepélyen** — mint újabb értesülünk — a segesvári és vidéki magyarságon kívül képviselteti magát a képviselőház, az országos függetlenségi párt és az egyetemi ifjuság is. Ünnepi beszédet tartanak Irsay József és Vertán Endre orsz. képviselők. A debreceni Petőfi-dalkör mintegy negyven és a kolozsvári máv. altisztek körének 600—700 tagja zenekarral vesz részt az ünnepségen. Délben ünnepi lakoma, este hangverseny lesz.

— **Egy régi munkatársunk visszatérése.** Mai számunkban egy egyszerű, de kedves közvetlenségű költeményt találunk olvasóink. Szerzője *Osváth Árpád*, aki néhány évvel ezelőtt lapunkat több alkalommal felkereste volt verseivel. Azután hosszabb időre elhallgatott, eltávozott körünkől. Most azonban, mint nekünk Kolozsvárról írja, hazakészül s újabban ismét fog olykor lapunk részére is munkálkodni. A jelentkezést szívesen fogadjuk, s reméljük, hogy olvasóinknak is kedves szórakozást fog nyújtani szerzőnek úgy ez a mostani, mint a majd ezután következő látogatása is.

— **Szépül a város.** Az utóbbi időben városunkban itt-ott örvendetes törekvéseket észlelünk, melyek a józóság és közbiztonság követelményeinek akarnak eleget tenni. Ugyanis azokat a rozszant viskókat és egyéb épületeket, melyek utcáinkat valósággal eléltelenítik és állandóan tűzveszélyessé teszik, kezdik lebontogatni és eltakarítani. Legújabbán az Árpád utcában az áll. főreáliskola előtti kis térségen éktelenkedő rozoga házat és szemétdombot takarítják el. Az épületet, mint értesülünk, az iskola részére, főképpen azért sajátították ki, hogy onnan lebonthassák. Elhordják

a mellette fekvő és régóta összehalmozódott szemétdombot is, az alatt levő gödröket pedig elegyengetik, s végül a lebontott ház telkét csinos kerítéssel is körülveszik. Így ott az egész környéknek mindjárt jobb kinézése lesz.

— **Családi ünnepély.** Szép és ritkaság számba menő családi ünnepély volt folyó hó 15-én Székelyszent-erzsébeten. *Rákosi* Bálint homoródmási állami tanító születésének volt a hatvanadik évfordulója. A kedves ünnepélyre megjelent Rákosi-nak mind a 9 gyermeke családotól, úgy, hogy a szülők, gyermekek és unokák összesen 29-en voltak. Különös kegye a sorsnak, hogy a hosszú 60 év alatt a gyász fellege soha el nem homályosította a családot. Eppen az tette oly nevezetessé és boldoggá e napot, hogy a 60 év alatt született gyermekek és unokák mind együtt lehettek, közülök egy is el nem vészett. Az ünnepelt fölött is a hávan év, dacára annak, hogy belőle 40-et a terhes, sok vesződséggel és felelősséggel járó tanítói pályán töltött, szinte nyom nélkül suhant el. Frissesség és jó kedély tekintetében gyermekeivel és unokáival vetekedik, s most is velük együtt maga is táncra perdült. Végül *Ferenczy* székelykeresztúri fényképész az egész családot lefényképezte, hogy a szép nap emléke ezáltal is mindig fenmaradjon. Mi pedig őszintén kívánjuk, az Isten tartsa meg e szép család bekéjét, minden egyes tagjának egészségét, hogy a társadalomnak és a hazának továbbra is erős oszlopai legyenek.

— **Inaselhelyezés.** A vármegye iparfejlesztő bizottsága — mint erről már hírt adtunk volt — a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara kiküldöttjének közreműködése mellett f. hó 24-én, szombaton d. e. 9 órakor fogja Székelyudvarhelyen a vármegyei ház kistermében az évente szokásos inaselhelyezést teljesíteni. Erre a körülményre a magunk részéről is ismételtelen felhívjuk, hogy az inastartó mestereknek, valamint azoknak a szülőknek a figyelmét is, akik 14 éven felüli fiugyermekeiket ipari pályára adni s ebből a célból jó kiképzetésben részesíttetni óhajtának.

— **Fontos adóügyi rendelet.** Egyes helyeken és így nálunk is, az alkalmazott adójáért sokat zaklatják a munkaadókat. Ennek ellenében közöljük a pénzügyminiszter 9737—III. 909. sz. a. kiadott körrendeletét, mely így szól: „A m. kir. pénzügyminiszteriumtól. 24930. sz. A gyárakban és iparosműhelyekben alkalmazott egyének adójának kivétele és beszédése tárgyában 1898. évi október hó 27-én 76785. sz. a. kiadott és a „Pénzügyi Közlöny“ 1898. évf. 28. sz. megjelent körrendelete értelmében a havifizetést nem huzó, tehát napi vagy heti bér mellett alkalmazott egyének, tekintet nélkül a napi vagy heti bér mérvére, adózási szempontból napszámokosoknak tekintendők és az 1899. évi 23286. sz. körrendelet alapján (P. K. 1899. évf. 7. sz.) a napszámra dolgozók ker. adójának szavatossága alól a munkaadók felmentendők és ezen munkások közül azok, kiknek átlagos napi keresete a lakhelyükön szokásos közönséges napszámot felül nem haladja, szintén napszámokosnak minősítendők. Ehhez képest tehát a gyárakban és iparosműhelyekben alkalmazott munkások, amennyiben az 1875. évi XXIX. t. c. 7. §-ának C. pontja alá nem sorozhatók, a heti vagy napi bér mellett vannak alkalmazva, vagy darab számra dolgoznak és az utóbbiak átlagos napi

keresete a lakhelyükön szokásos közönséges napszámot felül nem haladja, napszámokosnak tekintendők, és keresetük után az 1883. t. c. értelmében adó alá nem vonhatók, míg azon darabszámra dolgozók, kiknek átlagos napi keresete a lakhelyükön a szokásos közönséges napszámot felülhaladja, önállóan adózhatnak meg, s a kivett adó közvetlenül tőlük szedendő be. Ennélfogva utasítom a kir. pénzügyigazgatóságot, hogy a gyárakban és iparos műhelyekben alkalmazott munkások megadóztatása körül a fentidézett körrendeletek határozmányait szorosan tartsa szem előtt, s a f. évi I. o. ker. adókivételének eredményéről a vonatkozó összes adókivétési és egyéb tárgyi iratok csatolása mellett f. évi április hó végéig tegyen hozzám kimerítő jelentést. Budapest, 1909. évi március hó 7-én, a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök helyett (olvasathatatlant) aláírás s. k. államtitkár.

— **Annabál.** Homoródfürdőn az évente szokásos Anna-bált f. hó 24-én szombaton tartják meg. A bál az előző évekhez hasonlóan, most is kiváló sikerűnek ígérkezik. A rendezőség pedig mindent elkövet a megnyilvánult érdeklődés minél tökéletesebb kielégítésére.

— **Utóállítás.** Tegnapelőtt, 20-án volt a vármegyei háznál a szokásos havi utóállítás. Az eredmény nem valami fényes. Sokan előállottak, hanem a bizottság a katonai szolgálatra alkalmasnak alig talált mindösszesen 10 legényt.

Gazdakör.

A helyes gazdálkodás.

A helyes gazdálkodás és Isten áldása, e kettő a kisgazda ember jóllétének biztosítója.

Igaz ugyan, hogy a nyári meleg sokakat elriaszt a tanulástól, s a nyári gazdasági elfoglaltság sem igen nyújt alkalmat a tanulmányozásra. Az is igaz, hogy gazdáink egy része már régi gazda és tanulmányozta a gazdaságot. Azonban mindezek a lehetőségek nem zárják ki, hogy egy néhány megszívlelnivaló dolgot kis gazdáink figyelmébe ne ajánljak.

Ismertes közmondás „ki mint vet, úgy arat” és éppen azért, nehogy gazdáink, dacára a jó magvetésnek, mégis gazt vagy egyáltalán semmit se arassanak. A közelmúlt tanította jövő helyes felhasználására. Mindenek előtt röviden ajánlom gazdáinknak az ugarrendszerben a mély ugarlást és rá az istálló trágyázást. Vagy trágyázást és az ugarlást, azonban mivel az ugarlás már utolsó stádiumában van, azért újra nem kezdhető. Még az sem ok az ugarrendszernél, hogy a földjeink nem mélyen szántó földek, mert akkor igazán nem lehet vetni, ha a vetésnél a szabályt betartjuk.

Mert az ugarrendszernél a következő módon kell elő készíteni a földet: Mély ugarlás, kevésbé mély forgatás és még kevésbé mély szántás, vetés. Körülbelül 8—12 cm. ugar, 8 cm. forgatás és 4—6 cm. vetés-szántás. Természetesen, e közben szükséges az istálló trágyázás, és pedig, kihordás után szét teríteni vagy egy csomóba hordani, de föltétlenül terítés után alászántani, mert különben a nap és eső kiveszi a tápanyag legnagyobb részét a trágyából. Még az általánosan szokásban levő buckába, úgy nevezett „honsok” ba lerakás sem ajánlatos, mivel a buza, rozs soha sem lesz egyenlő gabona. Egyik helyen megdől míg a másik helyen éppen gyenge.

Most már a sekély szántással semmi képpen célt nem érünk, mert először nem írjuk jól ki a gyomot, másodsor nem készítjük el a magnak az alkalmas talajt, sőt még a trágyát sem takarjuk el elég jól, tehát nem raktározzuk a földbe a veteményeink tápanyagát.

Pedig a megélhetés nagyon megdrágult s ezért szükséges a megélhetés forrásait a lehetőségig megővíteni, hogy valamiképpen éhen ne vesszünk.

Jó volt eddig, mert a gazdának elég volt annyi termény, a mennyivel az ő szükségleteit fedezhette; tudniillik a család újig kiérte, de ma miután az élet egyéb szükségletei is megdrágultak, már eladásra is kell hogy számítson. A föld nem növekedett, de a jó Isten azért adta az eszünket, hogy éljünk vele, hogy azt a termőföldet jól kihasználjuk. Azaz a termelést fokozzuk.

Erre alkalmas eszköz a műtrágya alkalmazása. Főképpen ez az ősi vetésekre vonatkozik, mivel erre leginkább alkalmazható. Ki ne akarná, hogy buzája ne 2—3 szorosát, hanem 30—40 szorosát hozza vissza. Avagy egy mmázsa szalma helyett 2 mmázst kapjon. Ugy gondolom, hogy szívesen áldoz mindenki arra, a mi által jövedelme, különlegesen élleme megsokszorozódik.

Ilyen műtrágya a „Szuper foszfát,” mm. (100 kg) ára 8 K 80 f.-lól 1 K 90 f.-ig. Kapható Budapest „Műtrágya szövetkezet”-nél. Vagy a Keresztény Fogyasztási szövetkezetnél Budapesten.

Egy hold földre (8 vécás) istálló trágyával, kell 100—150 kgr. és ez három évre elégséges, nem is kell másféle trágya semmi. Különlegesen ajánlatos a vetésszántás előtt elvetni a földbe és erre a buzát és rozst. 100 közül egy, ha nem válik be tökéletesen az első évben.

Különösen el ne mulasszuk ezt alkalmazni a rozs elvetésénél. Mert a rozs termést határozottan fokozza. Szálai vastagabbak, tehát nem dől el, szemei nagyobbak és egészségesebbek.

Lehet még alkalmazni chilisalétromot, a mely a gyengén kelt buzák felsegítésére szolgál.

Még egyet mindenképpen el kell mondanom, t. i. a vetésről. A vetés helyességétől függ aztán, hogy mindenkép haszna legyen a gazdálkodó embernek.

Rövidesen ezt kell tenni. Mindig az elsőrendű buzát és rozst kell elvetni, de ezt is előbb meg kell triöröltetni, így sokkal jobb lesz a termés és több az áldás.

Azután mindig alá kell vetni és mind alá kell vetni. Nem helyes gondolkodás, hogy „apám felit felül, felit alul” vetette mindig. Ki megy a gazda a mezőre, megnézi a veteményét és látja, hogy gyengén kelt a vetés, „gyenge-gyér”. Tavasszal egyik része már fejbe indult, míg a másik még arasznyira van. Jön az aratás: „Annyjukom a buzánk zöldes és olyan felemás”. Egyik ki van érve, a másik még zöld. És a gazda csodálkozik, hogy ő egyszerre, egy kézzel vetette el és az egyiket a jó Isten megérlette, megnövesztette és a másikat nem.

Igen bizony, mert nem volt helyes a vetés. A mag az alá vetett dús nedvességre találván, csirának indult mindjárt és kikelt rövid idő alatt, addig a felül vetett a kevés nyirok miatt későre csirázik, s ha ki is kel, alkalmas időben előli a szárazság és igen gyakran a téli fagy, lévén a gyökere közel a felszínhez. Éréskor a tetejére vetett későre fejlődik, mivel későre kelt ki. Tehát nem a föld az oka, nem is a kéz, de nem is az

ORBÁN NAGY ÉS TAMÁS

Elismert szilárd és elegáns készítményű női, uri és gyermek-cipők.

Olcso szabott árak. Képes árjegyzéket díjtalanul küldenek.

Elsőrangú cipőraktára Székelyudvarhely, Kossuth-u. 12. sz.

Valódi Kobrak-cipők gyári raktára.

Isten verése, hanem a gazda tanulatlansága az oka.

Még egyet! Korán kell vetni, mert korai vetés a legtöbbet pótolhat, annak nem árt az őszi szárazság, sem a tavaszi esőzés hiánya.

Korán vetett 99 áldás, későn vetett 99 átok.

Még sok minden volna elmondás alatt, azonban ez is sok ilyen sürgős munka időben.

Karácsonfalva, 1909. július 16.

András Péter,
plébános.

4498—1909. tkvi. szám.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Ipar, Takarékos és Előlegezési Egylet részvénytársaság segesvári cég, végrehajtható Szibán György és neje Padsa Mina székelyudvarhelyi lakosok, végrehajtást szenvedettek elleni 3913 K 58 fillér tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a székelyudvarhelyi 551. sz. tkvben A + 2 rdsz. 997 a. l. hrsz. ingatlanra és az 553 sz. tkvben A + 998 a. l. hrsz. ingatlanból, végrehajtást szenvedettekkel illető jutalékra 2784 korona ezennel megállapított kikialtási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebbi ingatlanok az 1909. évi augusztus hó 27. napján d. e. 8 órakor a tkvi. hatóság árverési szobájában megtartandó nyilvános árverésen el fognak adni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikialtási ár 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. tszék. mint tkvi. hatóság.

Székelyudvarhelyt, 1909. évi június hó 6-án.

Gyarmathy Ferenc
kir. tszéki egyes bír.

Eladó beltelek. Kossuth-utca 75. sz. alatt, mely áll 3 szoba, konyha, pince, istálló, kert stb. Megtekinthetni és értekezhetni a tulajdonosnál.

Anna-bál. Homoród-fürdő közönsége 24-én, szombaton tartja ezidei Anna-bálját, melyre Székelyudvarhely város közönségét szívesen látja.

5953—1909 tkvi. szám.

Hirdetmény.

Máréfalva község közös erdő és legelő aranyosítása következtében szükségessé vált telekkönyvi átalakítás és ezzel kapcsolatos telekkönyvi helyesbítés ügyében az 1892 XXIX. t. c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztével, ez azzal a felszólalással tetetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886 XXIX. t. c. 15 és 17 §§ ai alapján ideértve e §-oknak az 1889 XXXVIII. t. c. 5 és 6 § aiban és az 1891 évi XVI t. c. 15 §-ának a pontjában foglalt kiegészítéseit is valmint az 1889 XXXVIII. t. c. 7 § a és az 1891 XVI t. c. 15 § b pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886 évi XXIX. t. c. 22 § a alapján történt törölések érvénytelenségét kimutathatják e vegből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis az 1910. évi január hó 30 ig bezárólag e tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, kik az 1886 évi XXIX t. c. 16 és 18 §-ainak értelmében,

ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5 és 6 §-iban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellene en ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásokat hat hónap alatt, vagyis 1910. évi január hó 30 napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondások többé figyelembe vétetni nem fognak;

3. hogy mindazok kik az 1 és 2 pontjában körülírt eseteken kívül, az eljárás és az annak folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat kik a tulajdonjog arányának az 1889 XXXVIII. t. c. 16 § a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásokat tartalmazó kérvényü-

ket a telekkönyvi hatósághoz 6 hónap alatt vagyis 1910. évi január hó 30 ig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csakis a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságtól.

Székelyudvarhely, 1909. július 13.

Gyarmathy Ferenc
kir. törvényszéki bír.

Udvarbirót

keresek Nagyalombfalvi gazdaságombba, ki lehetőleg elméleti

— Földmives-iskolai —

és gyakorlati képzettséggel bír

és volt ily alkalmazásban. Eddig nyert bizonyítványait másolatával ellátott írásbeli ajánlkozásokat fizetési igényök jelzésével, címre küldjek meg mielőbb. Belépés — megegyezés szerint — azonnal is. Nagysolymossy Koncz Armin gyógyszerész és nagybirtokos Székelyudvarhelyt.

IZLÉS! JO KIVITEL! MÉLTÁNYOS ÁRAK!

DIVATOS ÉKSZEREK

FÜLBEVŐK, KARKÖTŐK, NYAKÉK, GYŰRŰK, MELLTARTÓK, ÖLÉK, ÉKESKÖNYV, ÉRŐSÍTŐK, ÉZÜSTDÍSZTÁRGYAK, LEGNA GYÖRRI VÁLASZTÉK, ÉS BESZERZÉSI FORRÁS.

ZIRNER TESTVÉREK

UTODA LISZT MŰGY BUDAPEST, IVÁZSI-UTCA 5 SZEMBE A KRISTÓFFERREL! PONTOS ÚZIMRE ÜGTELJUNK! ALAPÍTOTT 1854-ben. KELLŐ BIZTOSÍTÉK MELLETT VIDÉKRE IS SZÍVESEN KÜLDÖK VÁLASZTÉKOT.

Elvállal teljes irodai-iskola-berendezéseket olcsó áron

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len legjobb magyar gyártmányú díszleveledpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos leveledpapírok és borítékok, leved-kártyák, gyász-**Képes leveledzölapok** 20-féle helybeli felvétel, levedpapírosok stb. Nagy választék tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlö jegyekből.

Állandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok.

u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkeszi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, súly és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levedpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrőpapírok, torta- és befőző-papírok, könyvkötő papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden súlyban. hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépírási és rondírási minták. Olcsó legyező-faldiszek, klozetpapírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegyárcák Dohány- és szivartárcák bőrből és fémből. Börtárcák, pénzes-erszények, okmány és írománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház)

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acéltollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárok, dísztollszárok. Ironok, fekete, színes és másoló-ironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, ironhegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedüvonó, hurok, hegedü-iskola, hegedü-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, dancgóló-sípek és gramák. Monogramok fehérnemű és levedpapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári árban.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjusági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes Magyar Könyvtár. A székelyudvarhelyi **középiskolákban** és a városi és megyei **elemi népiskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beiró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárca és szelvénykönyvek.

Körzök,

vonalzó, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itató deszkák, olaj-szfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, díszintatartók, tollállványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyeg szögek, kapesok stb.

Postatakarékpénztári chekk-clearing száma 10,489

Betegh Pál villam-motoros könyvnyomtató- és könyvkötő intézetéből Székelyudvarhelyt. 1909.